

Břetislav a Jitka

Knížeti Oldřichovi a jeho ženě Božence se narodil krásný synáček Břetislav. Odmalička dělal roditelům jen radost. Vyrostl z něho mladík, který měl nejen krásnou postavu a příjemnou tvář, ale široko daleko si lidé vypravovali o jeho síle, statečnosti, a moudrosti. V divkách vynikal jako vojevůdce odvahou a rytířským chováním.

Jednou předstoupil před svého otce: „Rád bych si přivezl nevěstu, otče. Slyšel jsem vyprávět pouunnky, že císařiv přibuzný, bohatý velmož Ota Bílý, má mladíčkou překrásnou sestru Jitku. Chci jet do Německa a požádat ho o její ruku.“

„Milý synu,“ řekl kníže Oldřich, „to nebude tak jednoduché, jak si představuješ. Urozená panna Jitka by jistě byla ozdobou našeho knížecího rodu, ale bojím se, že ti ji Ota Bílý nedá.“

Na jeho hradě se neustále střídají urození muži z blízka i z daleka a žádají o ruku jeho sestry Jitky. Pověst o její kráse se rozšířila po celé zemi i daleko za hranicemi.“ „A už se krásná Jitka pro některého z nápadníků rozhodla?“ ptal se Břetislav. „Její bratr si myslí, že je na vdávání příliš mladá, a poslal ji do kláštera ve Svinibrodu, kde se jí dostane vychování, jaké má mít šlechtická dcera.“ „Otče, dovol, abych se přesto vydal do Německa zkoušet štěstí.“

„Máš mě svolení?“ řekl kníže, „přeji ti úspěch a šťastný návrat.“ Toho večera nemohl Břetislav usnout. Představoval si v duchu krásnou dívku a umínil si, že ji získá za manželku stůj co stůj. „Chci, aby budoucí česká kněžna byla nejkrásnější v celé zemi. Když mi ji její bratr nedá, vezmu si ji sám,“ uvažoval Břetislav a začal promýšlet nebezpečný plán. Shromáždil skupinu svých přátel a bryd dorazili ozbrojeni a na rychlých koních ke svinibrodskému klášteru. „Pjídu prozkoumat, kde je Jitka a jak bychom ji mohli rychle odvézt. To, co chystám, je nesnadné

a nebezpečné, ale nic mě neodradí.“

„Budeme čekat na koních za klášterní branou, připraveni k útěku,“ ujistili ho přátelé.

Jitka s ostatními dívkami právě kráčela po zahradě do kapele na mši. Břetislav se tajně vkradl za nimi a pozoroval dívku, která byla ještě krásnější, než si dokázal

představit. I Jitka si všimla neznámého mladíka a usmála se na něj. Když mše skončila a Jitka vycházela z kostelních dveří, přiskočil Břetislav, popadl ji do náruče a přehal s ní ke klášterní bráně. Jitka byla tak překvapena, že se ani nebránila. „Tak hezký mladík mi jistě nechce ublížit,“ pomyslela si. Břetislava však spatřili klášterní sluhové, rychle uzavřeli bránu a upewnili ji silným řetězem. Břetislav tasil meč a ohromnou silou přetl jednou ranou tlustý řetěz. Vysadil Jitku na připraveného koně a tryskem s ní ujížděl pryč. Jeho ozbrojenci pak bojovali s klášterními sluhy a zabránili jim uprchlíky pronásledovat.

Kníže Oldřich byl rád, že se mu syn vrátil živ a zdráv, a vystrojil slavnou

svatbu. Ota Bílý se však nechtěl se ztratou sestry smířit a přemluvil císaře, aby podnikl proti Břetislavovi válečnou výpravu. Břetislav se německého vojska nezalekl a byl připraven se bránit. Jitka nechtěla, aby kvůli ní vojáci prolévají krev a uprosila císaře, aby válku nezačínal. Když Ota Bílý viděl, že Jitka je se svým manželem šťastná, Břetislavovi jeho čin odpustil.

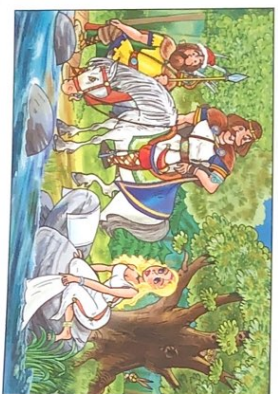
Oldřich a Božena

Kníže Oldřich vládl v Čechách v těžké době. Od mládí se bránil dlouholetému nepřítelství mocného rodu Vršovců a než usedl na knížecí stolec, bojoval ve vojsku německého krále a společně vyhnali z Prahy polského panovníka Boleslava Chrabrého, který chtěl Čechy připojit k Polsku. Oldřich byl silný a statečný člověk, který po dobu své vlády dokázal vzdorovat všem nepřítelům a udržet v zemi pořádek.

Jeho oblíbenou zábavou byl lov. „Hej, přátelé, zítra pojedeme lovit do lesů k Postoloprům,“ oznámil jednou kníže u bohaté večere členům své družiny, kteří ho vždy doprovázeli na lovu v lesích po celém kráji, kde pronásledovali jeleny, kance i medvědy. „Vyrazíme časně ráno, přichystějte dostatek šípů a váš vypusťte smečku loveckých psů.“

Celý den zněly postoloprskými lesy lovecké trubky, hlasy knížecích lovců a zuřivý štekot psů. V pozdním odpolední se unavení lovci vraceli s bohatým úlovkem k domovu. Měli malou vesničku, když jeden z lovců navrhl knížeti: „Pane, nedaleko odtud je potok, kde bychom se mohli zastavit ke krátkému odpočinku a napojit koně.“ Kníže souhlasil, předjel ostatní lovce a zamířil k potoku. Již z dálky uviděl mladou ženu, jak klečí na velkém kamenu a pere prádlo. Když lovci přijeli blíže a pradlena pohlédla na Oldřicha,

16

byl na první pohled ohromen její krásnou tváří lemovanou zlatými vlasy, urostlou postavou i bělostnou pletí. Její prosté oblečení napovídalo, že je ze sešlého rodu. „Odkud jsi a jak se jmenuješ?“ oslovil ji kníže. Venkovanka stýdlivě sklopila hlavu a odpověděla: „Pane, jsem z vesnice, kterou jste právě minuli, a jmenuji se Božena.“ Kníže si pomyslí: „Taková krasavice není snad nikde na celém světě, ta se musí stát mou ženou a žádá jiná.“ Nahlas řekl: „Jsem kníže Oldřich a chci, abys se mnou odjela na můj hrad, stala se mou manželkou a matkou mých dětí.“ Oldřichův přítel, urozený vladyka Hořina, zvolal zděšeně: „Vzpamatuj se kníže, chceš tak ponížít svůj rod a oženit se s obyčejnou neurozenou selkou? Všichni tvoji předkové si vždy volili ženy z hraběcích a knížecích rodů! To, že zamýšlíš učinit svou ženu sedlákovou dcerou, je hrubou urážkou celého tvého rodu.“ Ostatní lovci mlčeli, ale bylo vidět, že s vladykou souhlasí.

„Své rozhodnutí nezměním,“ řekl kníže a jeho oči zabýskaly hněvem. „Vzpomeňte si, že i náš předek Přemysl byl sešlého rodu a na knížecí stolec byl povolán od pluhu. Raději si vezmu za ženu českou venkovanku než německou kněžnu. Ta by vám, Čechům, nerozuměla a nikdy by se vás nezasatla. Na mé děti by mluvila německou řečí, do země by přivedla cizozemce, jimž bych musel bohaté platit za jejich služby.“ Pak pokračoval již mírným hlasem: „Každý z vás si vybírá ženu podle vlastní vůle a mně, knížeti, to má být odepřeno?“ Nakonec se obrátil k Boženě: „Zítra pošlu pro tebe k tvému oci posly, přivezou ti knížecí oděv a přiveudou

vystrojeného koně. Staněš se mou paní a českou kněžnou.“
Jak řekl, tak se stalo. Kněžna Božena předčila svou krásou a dobrotou srdce mnohé urozené panovnice. Oldřichovi darovala syna Břetislava, který se po otcově smrti stal českým knížetem.

17